

نویسنده: جیمس دبلیو کاردن «James .W.Carden»
منبع و تاریخ نشر: انتی وار «2024-08-29»
برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل» .

د افغانستان اصلی یا ریننتی تراژیدی

The Real Tragedy of Afghanistan

د ایبې گیت بمباری یوازی د ډیرو کلونو ناکامه پالیسی پایله وو

The Abbey Gate bombing was only the culmination of many years of failed policy.

عکس د وکیل کوهسار/AFP/لخوا د گیت امیجز له لاری

له افغانستان څخه د 2021 کال د اگست د میاشتې د وتلو هره کیسه باید د **اوباما** د ادارې په لومړیو ورځو کې پیل شي، کله چې ځوان ولسمشر، چې د خپل مخکیني ولسمشر لخوا پیل شوي نه ختمیدونکي جنګونو ته د پای ټکی کېږدي، د هغه د خپلې کابینې د غړو لخوا په لاره اچول شوی و. په ځانګړې توګه د بهرنیو چارو وزیر هیلري کلینټن — او د هغه لورپورې پوځي او استخباراتي سلاکاران، چې په ګډه یې د ولسمشر مخه ونیوله چې

هغه څه وکړي چې هغه واشنگټن ته ليرل شوی و: د **جورج دبليو بوش** په مشرۍ پيل شوي ويجاړونکي جنگونه پای ته ورسوي.

د اوپاما د مشاورينو په مينځ کې نږدې يوازي د هغه مرستيال ، جو بايډن او د بايډن د اوږدې مودې سلاکار **تام ډونيلون** و چې بيا د اوپاما د ملي امنيت سلاکار په توگه دنده ترسره کوله.

ډولس کاله وروسته، ولسمشر **بايډن** بايد يو څه د اطمینان احساس کړی وي چې دا هغه څوک و چې هغه څه يې وکړل چې د هغه دوه مخکيني ولسمشر اوپاما او **ترمپ** يې کولی او يا يې نه کول، کله چې هغه له مرکزي آسيا څخه د امريکايي ځواکونو د وروستي وتلو امر وکړ. ورانه ځمکه او بيا هم ، لکه څنگه چې د بايډن او د هغه د کيسټون کاپس ملي امنيت ټيم کې د هر څه شامل دي ، ټول د پلان سره سم نډې پرمخ تللي

او بيا هم ، لکه څنگه چې د **بايډن** او د هغه د کيسټون کاپس ملي امنيت ټيم کې د هر څه شامل دي ، ټول د پلان سره سم نډې پرمخ تللي.

له افغانستان څخه د وتلو پريکړه يوه ژوره ويشونکې وه او پاتې ده. پدا سي حال کې چې بايډن د يو ځل لپاره د وتلو په امر کې يو څه سياسي زورورتيا بنودلې، اعدام په بده توگه خراب شو. په خواشينۍ سره د ۲۰۲۱ کال د اگست په ۲۶ مه د حامد کرزي نړيوال هوايي ډگر په ايبي دروازه کې د اسلامي دولت – خراسان ولايت په يوه تروريستي بريد کې ديارلس امريکايي پوځيان او ۱۷۰ افغان ملکي وگړي ووژل شول.

د امريکا د خپلو وسله والو له خوا د ناکامه وتلو په اړه غبرگون گړندی و. د سې بي ايس د ملت په مخ کې د هغه د موتيونو په مينځلو سره، د سويلي کارولينا سناتور **لينډسي گراهام** وويل:

مور د بل 11/9 لپاره شرايط ترتيب کړل. زه هېڅکله په خپل وطن باندې د بريد په اړه دومره انديمن نه يم چې اوس يم. او مور دا جگړه ختمه نه کړه. ولسمشر بايډن وويل چې دی غواړي د راتلونکو ولسمشرانو لپاره افغانستان له پليټ څخه وباسي. هغه بالکل برعکس کار کړی دی. د راتلونکو شلو کلونو لپاره به د امريکا ولسمشران په افغانستان کې له دې ناوړين سره مخ وي. دا جگړه پای ته نه ده رسېدلې. مور يو نوي وژونکي فصل ته داخل شوي يو. ترهگر اوس په افغانستان کې واکمن دي.

اړتيا نشته چې ووايو، له دې څخه هېڅ هم نه دي راغلي. په حقيقت کې، دا طالبان وو، چې يو وخت په واک کې وو، چې د ايبي گېټ د بريد عامل يې ونيو. او، د يو ريښتيني پوځي کارپوه په توگه، د جنگيالي تجربه لرونکي او د امريکا د محافظه کاره مرسته کونکي مدير ډگلاس مکگرېگور پدې اونی کې TAC ته وويل:

له افغانستان څخه ناڅاپه، گړندي وتلو په سویل لویدیځ آسیا کې د امریکا د "تول حکومت" ناکامه ناکامی له ملي لید څخه لیرې کړه، مگر په لوی قیمت کې، د متحده ایالاتو د وسله والو ځواکونو په لور پور ورتبو کې د مسلکي نظامي وړتیا شدید نشتوالی په ډاگه کوي.

د بایډن د وتلو په پریکړې نیوکه د ترمپ د سټمپ ویناو اصلي برخه ګرځیدلې. د نیوکې څخه ورک یو حقیقت دا دی چې د 2020 په فبرورۍ کې د متحده ایالاتو او طالبانو ترمنځ د ترمپ په مشرۍ د اوربند تړون امریکا ته د وتلو لپاره څلور میاشتې کړکې چمتو کړې - دا به ریښتیا وي پرته لدې چې څوک ولسمشر وي. ترمپ اکثرا ادعا کوي چې د **بایډن** برعکس، هغه به د بگرام هوایي ډگر ساتلی وي. د جولای په وروستیو کې په یوه لاریون کې وینا کې، ترمپ ادعا وکړه:

زه بهر روان وم. 21 کاله وروسته به له دوزخه راووخې، خو ما به بگرام ساتلی وای. دا یو ساعت لري دی چېرې چې چین خپلې اتومي وسلې جوړوي. موږ دا په ډیر احمقانه توګه دوی ته ورکړ.

ژباړه: که زه ولسمشر وای، موږ به هم هلته وای.

د هغه نیوکه د فرصت پرستی سره تړاو لري. مگر بیا هم، هغه څه چې دا له لاسه ورکوي دادي چې ټوله تصدی یوه تراژیدي وه له پیل څخه ترپایه ځکه چې دا غیر ضروري وه. طالبانو پر امریکا برید نه دی کړی؛ القاعده وکړ. د القاعدې تر څنګ، د سپټمبر د یوولسمې ترشا اصلي حرکت کونکي سعودي عربستان او پاکستان وو. د یادولو وړ ده چې **احمد عمر شیخ** د پاکستان د استخباراتو د ادارې د مشر **جنرال محمود احمد** په لارښوونه د سپټمبر د یوولسمې د برید کونکي محمد عطا ته سل زره ډالر ورکړي وو. بن لادن د پاکستان په ایبټ اباد کې د آی ایس آی په همکارۍ پټ شوی و. په عین وخت، د می په میاشت کې د 11/9 کورنیو لخوا راوړل شوي محاکمه بنیې

چې، د سعودي حکومت چارواکو او اجنټانو د سعودي عربستان لپاره د خپلو دندو په اصلي برخه کې د جهادي پلوه افراطیانو لپاره د ملاتړ د شبکې په همغږي کولو کې کار کاوه، په شمول د سپټمبر 11 د لومړي رسیدونکي، **نواف الحازمي او خالد المهدي**.

لا هم په اوږي کې دا راپور ورکړل شو چې د پورته ذکر شوي نواف الحازمي او خالد المهدي نږدې ملګري **عمر البیومي** چې یو سعودي تبعه دی چې د سعودي له استخباراتو سره یې اړیکې درلودې، واشنگټن ته د ننوتلو، وتلو او امنیتي پوستو فلمونه جوړ کړل. د DC نښې دا ویدیو له شلو کلونو راهیسې د امریکایي خلکو څخه ساتل شوي وه.

د افغانستان تراژیدي په ساده ډول د ایبي ګیت په زړه پورې پېښو ته نشي لیردول کېدی. تراژیدي دا ده چې د سپټمبر د یوولسمې پېښې عاملین دي چې هیڅ کله هم عدالت ته نه دي راکش شوي ځکه چې د متحده ایالاتو د ملي امنیت ادارې په خپل حکمت سره پریکړه

وکړه چې په افغانستان کې یو شل کلن اوږده لاریون تعقیب کړي چې د امریکا د خلکو پام زموږ له اصلي دښمنانو څخه لرې کړي. د 2001 کال د اکتوبر له 7 څخه تر نن ورځې پورې، حکومت په زغرده کار کړی چې زموږ د "سعودي او پاکستاني شریکا نو" څخه سترگې بلې خوا ته واړوي: سیکولر، څو اعترافي سوريي (2012) ته؛ لیبیا ته، چې موږ ته کوم گواښ نه دی رامنځته شوی (2011)؛ او له بده مرغه عراق ته (۲۰۰۳). او که د بهرنۍ تگلارې جوړښت خپله لاره ومومي، ایران به راتلونکی وي.

د لیکوال په اړه

جیمز ډبلیو کارډن د امریکا محافظه کاره مدیر او د متحده ایالاتو د بهرنیو چارو وزارت پخوانی سلاکار دی.

----- په درناوی «03-09-2024»

.....